

רחבעם זאבי, תיכף הנבואה שלך תתגשם

הארץ, שאול אריאלי 2 בינואר 2018

<https://www.haaretz.co.il/opinions/.premium-1.5564983>

בשבועות הקרובים מועמד רחבעם זאבי ("גנדי") לזכות למעמד נביא או לפחות חוזה ירושלים החדשה. המכתירים הצפויים הם השרים נפתלי בנט וזאב אלקין. הם הצליחו לקיים אתמול בכנסת דיון ממושך לקראת אישורו הסופי של החוק, שיאפשר את פיצול השכונות הפלסטיניות שמעבר למכשול ההפרדה מעיריית ירושלים, והעברתן לרשות מקומית ישראלית חדשה.

זאבי, דמות מרכזית בוועדה שמונתה מיד לאחר מלחמת ששת הימים על ידי ממשלת אשכול לקבוע את גבולותיה החדשים של ירושלים, נשאל על ידי שר המשפטים יעקב שפירא מה ההיגיון בגבולות החדשים בהצעתו. מכתב התשובה של זאבי עומד להפוך בימים אלו לנבואי: הוא כתב אז כי מדובר ב"תוספת שטח מרבי שייכלל בירושלים ואשר יאפשר את התרחבותה של ירושלים לכרך גדול", אך הוסיף: "אם יתברר בעתיד שהפרזנו בהכללת שטחים ואוכלוסייה, ניתן יהיה להפריד בין השטח המוניציפלי של ירושלים לבין אזור חיצוני בסטטוס של מועצה אזורית".

התשובה הזו, שניתנה בדיוק לפני 50 שנה, מעוררת באופן טבעי את זיכרונה של "נבואה" אחרת, חשובה באמת, והיא ההחלטה על הקמתה של מדינת ישראל, 50 שנה בדיוק לאחר שחזה זאת בנימין זאב הרצל. אך עם ממד הזמן נגמר הדמיון בין השתיים.

הצעתו של זאבי היתה במקור לספח לירושלים לא פחות מ-200 קמ"ר. מרחב עצום ממזרח לעיר המשתרע עד ואדי קלט. לו התקבלה, היתה ההחלטה גורמת לפני שנים לאובדן הרוב היהודי היקר בירושלים, שנוצר בה לראשונה מאז 1870. זו היתה הצעה משיחית שאפילו ההוגה המרכזי שלה, זאבי, הטיל כבר אז ספק רב בהיתכנות שלה. בישיבת הממשלה, היה זה שר הביטחון, משה דיין, שידע לבלום את הרעיון ההרסני כשאמר: "אני מכיר את התיאבון של היהודים, אם מצרפים את שדה התעופה ועין פרה, זה לא סיפוח של החלק השני של ירושלים, זה חציית הגדה המערבית לשני חלקים ואני נגד זה".

מסתבר כי גם "הסתפקותה" של הממשלה בסיפוח של 70 קמ"ר בלבד, לא ביטלה את הצורך באימוץ תחזיתו של זאבי. "הפרזנו" כי סיפחנו שטח גדול פי 11 משטחה של ירושלים המזרחית שהיתה בשליטת ירדן והשתרעה על פני 6 קמ"ר בלבד. "הפרזנו" כי הפכנו בן

לילה 70 אלף פלסטינים לתושבי ישראל שהיוו 26 אחוזים מאוכלוסיית העיר המאוחדת וצמחו כיום לכמעט 40 אחוז ממנה. "הפרזנו" כי במשך 50 שנה חמדנו את השטחים המסופחים והתעלמנו מתושביהם הערבים כמו שראש העיר וראש הממשלה לשעבר, אהוד אולמרט, הודה בראיון ב-2012: "אף ממשלה ישראלית מאז '67 לא עשתה אפילו אפס קצהו של מה שנדרש כדי לאחד את העיר באופן מעשי... גם הממשלה שאני עמדתי בראשה לא עשתה את כל מה שהיה צריך כדי להפוך את ירושלים לעיר מאוחדת. אמנם השקענו בירושלים, אבל במודע השקענו בעיקר במערב העיר ובשכונות החדשות כמו הר חומה, פסגת זאב, רמות וגילה, ונמנענו מלהשקיע באזורים שאני חושב שבעתיד לא יהיו חלק מירושלים שתהיה בריבונות מדינת ישראל".

"הפרזנו" כי הפכנו את ירושלים "המאוחדת" לעיר המתאפיינת במגמות ביטחוניות, כלכליות וחברתיות שליליות, הפוגעות בכלל תושביה והמאיימות להפוך את בירת ישראל לעיר בעלת רוב יהודי קלוש, ענייה ומוכת טרור. "הפרזנו" כי בשל כך, בכל שנה, ירושלים סובלת מהגירה שלילית של יהודים בהיקף של כ-8,000 נפש.

הרצל סיכם את הקונגרס הציוני הראשון, 50 שנה לפני ההחלטה על הקמתה של המדינה היהודית במלים "הציונות שואפת להקים לעם היהודי בית בארץ ישראל, שיובטח במשפט הכללי". כלומר, המדינה היהודית תיכון על בסיס הכרה בינלאומית, מדינית ומשפטית, בצדקת תביעתה לכוון בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל. לפיכך, היה זה בן גוריון, בהכרזת המדינה, שדאג להוסיף את המשפט המאשר זאת: "ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות". לעומת זאת, ההכרה בסיפוחה של ירושלים המזרחית ושטחים נוספים מהגדה המערבית נשללה אז והיום על ידי כל הקהילה הבינלאומית. אפילו הצהרתו האחרונה של טראמפ אינה מתייחסת לגבולותיה הנוכחיים של ירושלים.

בעוד שהתנועה הציונית היתה בטוחה בצדקת תביעתה ובמוסריותה, הרי שממשלת ישראל ניסתה אז להסתיר את מעשה הסיפוח בכל מיני אמתלות. כמו מכתבו של אורי גורדון ממשרד החוץ שנשלח לעדי יפה, ראש לשכתו של אשכול ובו כתב: "הצעתי לד"ר הרצוג (מושל הגדה) כי מיד לאחר קבלת החוק לאיחוד שטחים מוניציפאליים יסופחו מספר כפרים לשכם או לבית לחם וכו' לשם 'יעילות מינהלית', הנ"ל לצורך הסוואת הכוונה העיקרית".

התנועה הציונית ראתה במדינה שתקום דמוקרטיה וליברלית, אך זאבי וירשיו בהווה מתייחסים לפלסטינים כאל חסרי מעמד וזכויות, שכל תפקידם להיעלם מהארץ המובטחת. הרי אין כל היגיון מוניציפאלי בהקמת רשות המורכבת משני מחנות פליטים, משכונות ומכפרים המרוחקים קילומטרים אחד מהשני. האידיאולוגיה המשיחית והגזענית של הוגי

החוק מונעת מהם לשקול את העברת השכונות הללו לתחום השיפוט של הרשות הפלסטינית תחת תוכנית שיקום, פיתוח ופיצוי הוגנים ומתמשכים. ההיגיון הוא אחד: "שיעופו לנו מהעיניים" ושלא ישפיעו בבחירות העירוניות על זהות ראש העיר.

לקח "התיאבון היהודי" לא נלמד, כפי הנראה. והראיה לכך ניתנה לנו השבוע שעה שכ- 1,500 חברי מרכז הליכוד הצביעו ברוב קולות בעד נוסח החלטה המחייב את תמיכת המפלגה בהחלת הריבונות הישראלית ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. המציאות המדינית, הדמוגרפית, הכלכלית, החברתית והמוסרית שקופה וחסרת כל השפעה על המצביעים הללו. כל האזהרות מסיפוחם הכפוי של מיליוני פלסטינים בעלי שאיפות לאומיות המוכרות על ידי הקהילה הבינלאומית נופלות על אוזניים ערלות. לא נדרש אפילו "חצי נביא" בכדי להבין כי אם מהלך זה יאומץ, הרי שזהו סופה של מדינת ישראל כפי שאנחנו מכירים אותה ורוצים לגדל בה את ילדינו וילדיהם.